

بررسی عوامل افطرابی و رجامعه نمونه‌ای ناباروران

آذر محرومی

خواسته مرموز بشر برای تداوم بقای نسل سبب می‌شود که لطف و تنوع زیبایی به زندگی فردی خود بدهد و در نتیجه به فکر ازدواج می‌افتد، همین خواسته نور امیدی در قلبش بوجود می‌آورد و زندگی نوینی برایش آغاز می‌شود. ازدواج را می‌توان یک گردهمایی اجتماعی دانست که باعث ثبات افراد جامعه می‌گردد و در سلامت جسمانی و روانی انسانها مؤثر است. پیوند های زناشویی نه تنها موجبات تکامل اجتماعی انسانها را فراهم می‌سازد، بلکه برای شخص حمایتهای روانی و اجتماعی را بدنبال می‌ورد. آنچه مسلم است بطور عمده هدف و مقصد ازدواج ارضاء غریزه، تولید مثل و تکامل بوده است. زنان و مردان با این نیت که در صورت تمايل و هر زمان که بخواهند بچه‌دار بثوند پس از مرحله بزرگسالی می‌گذارند، اما

متاسفانه حدود ۱۵-۲۰ درصد در نیل به این مقصود دچار مشکل می‌شوند و ۵۰-۶۰ درصد از این افراد در صورتی که درمانهای کافی و مناسبی دریافت دارند، درمان می‌گردند. طبق آمار ارائه شده در سال ۱۹۸۸ در ایالتات متحده آمریکا ۱۵-۲۰ درصد زوجها نابارور می‌باشند. همچنین طبق آمار ارائه شده در سال ۱۳۷۵ حدود یک میلیون زوج در کشور ایران مشغل ناباروری را دارند. در این میان سهم نازاشی در مردان ۳۵ درصد و عوامل مربوط بد زنان ۵۵ درصد (۵۱ درصد مربوط به تخمگی گذاری، ۲۵ درصد عوامل نولوای، ۵ درصد عامل دهانه رحم و ۱۰ درصد آندومتریوز) و ۱۰ درصد عوامل ناشناخته می‌باشد.

ناباروری یک بحران پیچیده زندگی است که منجر بد بروز فشارهای عمیق عاطفی و روانی بر روی فرد نازا به تنها و بر روی زوجین می‌شود. از سویی مشکلاتی از طرف خانواده‌ها، دوستان، آشنایان و همکاران زوج نازا ایجاد می‌شود. احساسات و عکس‌العملهای روانی نسبت به نازاشی طیف متفاوتی دارد و از حالت شوک و ضربه روحی گرفته تا انگار، خشم، انزواطی، احساس کشاد و سرانجام غم و غصه و اندود متغیر است. در زوجهای نابارور اضطرابها و فشارهای روانی بواسطه انکار و سرکوب وظایف والدینی تشديد و تقویت می‌گردد، بخصوص اگر زن یا مرد عمیقاً آرزوهای ایفاء نقش مادری یا پدری را داشته باشد، این مسئله ممکن است سبب بروز پدیده خود را مقص درستن "در هر یک از زوجین نازا" گردد.

چکیده پژوهش:

پژوهش انجام شد یک مطالعه زمینه‌ای بوده که به

منظور بررسی و مقایسه عوامل اضطراب آور زنان و مردان نابارور از دیدگاه خودشان در مراجعین به مراکز درمانی نازائی شهر تهران انجام گرفته است . در این پژوهش ۵۵ زن و ۵۵ مرد نابارور گه جهت انجام باروری آزمایشگاهی به این مراکز مراجعه کرده‌اند ، بصورت انتخابی مورد بررسی قرار گرفته‌اند .

ابزار تردّی‌واری داده‌ها در این بررسی پرسشنامه بوده که در دو قسمت تنظیم شده است : قسمت اول ، مشخصات گلی و احدهای مورد پژوهش و قسمت دوم شامل سوالهایی در ارتباط با اهداف پژوهش بوده است . نتایج بررسی نشان داد که عوامل اضطراب آور خانوادگی در زنان نابارور ۴۶ درصد و در مردان ۴۰ درصد بوده است و در مورد ترس از دست دادن زندگی مشترک بین زنان و مردان نابارور ، جامعه مورد پژوهش ، اختلاف معنی‌دار وجود داشته است . همچنین مشاهده کردید ، عوامل اضطراب آور اجتماعی - اقتصادی در زنان نابارور ۵۴ درصد و در مردان نابارور ۵۷ درصد بوده است و در مورد چکونگی انجام آزمایشات درمانی بین زنان و مردان نابارور جامعه مزد بپژوهش اختلاف معنی‌دار وجود داشته است . بر اساس تجزیه و تحلیل داده‌ها مشخص گردید ارتباط معنی‌دار بین عوامل اضطراب آور خانوادگی و اجتماعی - اقتصادی با عوامل فردی در دو گروه زنان و مردان جامعه مورد پژوهش وجود نداشته است .

اهداف پژوهش :

- ۱- تعیین مشخصات فردی جامعه مورد پژوهش

- ۲- تعیین و مقایسه عوامل اضطراب آور خانوادگی از دیدگاه جامعه مورد پژوهش
- ۳- تعیین و مقایسه عوامل اضطراب آور اجتماعی - اقتصادی از دیدگاه جامعه مورد پژوهش
- ۴- تعیین ارتباط بین مشخصات فردی و عوامل اضطراب آور خانوادگی جامعه مورد پژوهش
- ۵- تعیین ارتباط بین مشخصات فردی و عوامل اضطراب آور اجتماعی - اقتصادی جامعه مورد پژوهش

فرض پژوهش:

عوامل اضطراب آور در زنان و مردان نابارور متفاوت می‌باشد.

روش پژوهش:

- نوع پژوهش: پژوهش انجام شده یک مطالعه زمینه‌ای است. پژوهشگران در این بررسی، عواملی را که از نظر زنان و مردان مورد پژوهش موجب اضطراب می‌گردد را مورد بررسی قرار داده و سپس به مقایسه عوامل اضطراب آور در این دو گروه پرداخته. در نهایت ارتباط میان ویژگیهای فردی زنان و مردان نابارور و عوامل اضطراب آور در آنها را مورد مطالعه قرار داده و این دو گروه را از نظر این عوامل مقایسه نموده است.

- جامعه پژوهش: در این پژوهش به منظور جمع آوری اطلاعات درباره موضوع مورد پژوهش، جامعه‌ای به حجم ۱۰۰

نفر، متشکل از ۵ زن و ۵ مرد از بین زنان و مردانی که بد
مراکز درمانی نازائی شهر تهران مراجعت کردند، انتخاب
شدند. تمامی واحدها علاوه بر ابراز تمایل به شرکت در
پژوهش، واجد ویژگیهای مورد نظر پژوهشگر نیز بودند.

ویژگیهای مشترک واحدهای مورد پژوهش:

جهت شرکت در این پژوهش گلید افراد مورد پژوهش از
خصوصیات زیر برخوردار بودند:

- در سنین باروری بودند
- قادر فرزند بودند
- سابق حاملگی قبلی (سقط) نداشته‌اند
- جهت انجام باروری آزمایشگاهی به مراکز درمانی نازائی
شهر تهران مراجعت کردند.

- محیط و ابزار گردآوری داده‌ها: مراکز درمانی نازائی
شهر تهران گه مبادرت به باروری آزمایشگاهی می‌نمایند، محیط
پژوهش را تشکیل داده است. این مراکز بصورت درمانی -
تحقیقاتی فعالیت نموده و مراجعته زنان و مردانی که تشخیص
ناباروری در آنها مسجّل شده است و جهت باروری آزمایشگاهی
به این مراکز مراجعه می‌نمایند، از دلایل انتخاب این محیط
بوده است.

ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، پرسشنامه تهیه شد
توسط پژوهشگر بوده است. جهت جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه
در دو قسمت تنظیم شد. قسمت اول مشتمل بر ۱۱ سوال در
ارتباط با مشخصات دموگرافیکی واحدهای مورد مطالعه از

قبيل: جنس، سن، سن همسر، شغل، شغل همسر، تحصيلات، تحصيلات همسر، سابق ازدواج، سابقه ناباروری درخانواده و بررسی اين مسئله که تمایل به انجام باروری آزمایشگاهي از طرف خود، همسر یا هردو بوده است. قسمت دوم شامل ۱۷ سؤال در ارتباط با اهداف پژوهش مسيباشد، که ۹ سؤال مربوط به عوامل اضطراب آور اجتماعي - اقتصادي طرح شده است

- روش تجزيه و تحليل دادهها: جهت تجزيه و تحليل اطلاعات بدست آمده از روشهای توصيفی و تطبیقی استفاده شده است. بدین لحاظ اطلاعات حاصله بصورت جداول توزيع فراوانی مطلق ونسبی تنظيم گشته که دستیابی به اهداف پژوهش را امکان پذیرمیسازد. تردآوري دادهها يك مرحله‌اي بوده و بردوی دوگروه اذنان و مردان نابارور انجام شده و عوامل اضطراب آور در آنها مورد بررسی قرار گرفته است.

برای هریک از عبارات دوپاسخ بلي (۱ نمره) و خير (۰ نمره) درنظر گرفته شد و پاسخکو ميتوانست حداقل ۱۷ نمره گسب گند. تفکيک عبارتها براساس هدف شماره ۲ و هدف شماره ۳ بصورت مجموع نمرات دوگروه سؤالات محاسبه گرديد. با استفاده از ميانگين نمرات بدست آمده در هر هدف ارقام هر فرد باميانگين سنجide شد. اعدادي که بالاتر از ميانگين قرار داشت گوياي وجود عوامل اضطراب آور خانوادگي یا اجتماعي - اقتصادي بوده اند. جهت تجزيه و تحليل اطلاعات از آزمونهاي گاي-دو و گوگران استفاده شد.

نتیجه‌گیری نهایی:

یافته‌های آماری این پژوهش نشانگر آن بود که فرق پژوهش مبتنی بر اینکه "عوامل اضطراب" اور در زنان و مردان متفاوت است در جامعه مورد بررسی شاید نمی‌شود. براسان محاسبات آماری مشخص گردید که اکثر زنان نابارور در فاصله سنی ۳۰-۳۴ سال (۳۲٪)، سن همسرانشان ۳۰-۳۴ سال (۳۶ درصد)، تحصیلات خود و همسر در سطح دیپلم، طول مدت ازدواج آنها بین ۹-۵ سال (۳۸ درصد)، شغل اکثر آنها خانهدار (۷۶ درصد) و همسرانشان کارمند ساده (۳۲ درصد) می‌باشد.

در مردان نابارور، سن اکثر آنها (۵۲ درصد) بین ۳۰-۳۴ سال، سن همسرانشان ۲۵-۲۹ سال (۳۸ درصد) و شغل خود کارمند ساده (۳۶ درصد) و همسرانشان خانهدار (۵۴ درصد) بوده است. همچنین در بین اکثریت آنها (زنان ۴۲ درصد و مردان ۶۸ درصد) سابقه ناباروری در خانواده وجود نداشته است. تمایل بد انجام باروری آزمایشگاهی (در زنان ۲۰ درصد در مردان ۲۶ درصد) با میل هر دو بوده است.

جهت بررسی وجود اختلاف معنی‌دار بین عوامل اضطراب اور زنان و مردان نابارور در زمینه خانوادگی و اجتماعی - اقتصادی از آزمون کای - دو استفاده شد که نتایج بدین قرار می‌باشد: اختلاف زنان و مردان نابارور در مورد عوامل اضطراب اور خانوادگی به ترتیب ۶۴ درصد و ۴۰ درصد بوده است و نتیجده $X^2 = ۶۴/۵$ ($P=0/5$). این نتیجه موئید آن است که اختلاف بین دو گروه مورد مطالعه معنی‌دار نمی‌باشد.

جهت بررسی ارتباط عوامل اضطراب اور خانوادگی جامعه مورد پژوهش با مشخصات فردی، متغیرهای سن، سن همسر،

تحصیلات، تحصیلات همسر، طول مدت ازدواج، شغل و شغل همسر در نظر گرفته شده است. آزمون آماری گای-دو اختلاف معنی‌دار بین عوامل اضطراب آور خانوادگی، با متغیرهای ذکر شده را نشان نداد. با حذف عوامل سن - سن همسر، تحصیلات، تحصیلات همسر، طول مدت ازدواج، از طریق آزمون آماری کوگران مقایسه‌ای بین عوامل اضطراب آور خانوادگی در زنان و مردان نابارور انجام شد که اختلاف بین آنها معنی‌دار نبوده است.

جهت بررسی ارتباط عوامل اضطراب آور اجتماعی - اقتصادی جامعه مورد پژوهش با مشخصات دموگرافیکی تست آماری گای-دو بعمل آمد، که اختلاف معنی‌دار بین عوامل اضطراب آور اجتماعی - اقتصادی با متغیرهای ذکر شده وجود نداشت. با حذف عوامل سن، سن همسر، تحصیلات، تحصیلات همسر، طول مدت ازدواج از طریق آزمون آماری کوگران مقایسه‌ای بین عوامل اضطراب آور اجتماعی - اقتصادی در زنان و مردان نابارور در موارد حذف متغیرهای تحصیلات و طول مدت ازدواج معنی‌دار بوده است.

جهت بررسی دقیق‌تر، ارتباط بین وضعیت پاسخگویی به سوالات در دو گروه سنجیده شد، در سوالات ترس از دست دادن زندگی مشترک و چگونگی انجام آزمایشات درمانی اختلاف بین زنان و مردان جامعه مورد پژوهش معنی‌دار بوده است. البته لازم به ذکر است که این نتایج با توجه به قلت نمونه‌ها و انتخابی بودن آنها قابل تعمیم به کل جامعه ناباروران نمی‌باشد.

تعبیر و تفسیر یافته‌ها:

این پژوهش عوامل اضطراب^۶ و نفر از ناباروران زن و مرد مراجعه کننده به مراکز درمانی نازاشی شهر تهران را برآسان اهداف، مورد بررسی و مقایسه قرار داده است. در ارتباط با دستیابی به هدف اول "تعیین مشخصات جامعه مورد پژوهش" برآسان جدا اول ملاحظه شد، میانگین سن زنان نابارور ۳۰/۴ سال و مردان نابارور ۳۲/۹ سال، میانگین سن همسران زنان نابارور ۳۴/۹ سال و همسران مردان نابارور ۲۹/۲ سال بوده است.

اکثریت جامعه مورد پژوهش (زنان ۲۵ درصد و مردان ۸۵ درصد) بالاتر از سطح ابتدائی تحصیلات داشته‌اند.

شغل اکثر زنان (۲۶ درصد) و همسران مردان (۵۴ درصد) خانه‌دار بوده و شغل اکثر مردان (۵۲ درصد) و همسران زنان (۴۸ درصد) گارمند ساده بوده است.

همچنین برآسان یافته‌ها مشخص گردید، طول مدت زندگی مشترک اکثریت واحدها (زنان ۲۶ درصد و مردان ۶۶ درصد) بین ۱۴-۵ سال بوده است. سابقه ناباروری در خانواده اکثر واحدها (زنان ۴۲ درصد و مردان ۶۸ درصد) وجود نداشته و تمایل طرفین جهت درمان در بین اکثر مراجعین (زنان ۲۵ درصد و مردان ۲۶ درصد) ملاحظه گردید.

در ارتباط با دستیابی به هدف دوم "تعیین و مقایسه عوامل اضطراب آور خانوادگی در جامعه مورد پژوهش" برآسان جدا اول ملاحظه شد، بین جنس و عوامل اضطراب آور خانوادگی ارتباط وجود ندارد و بعبارتی اختلاف معنی‌دار بین دو گروه مورد پژوهش از نظر عوامل اضطراب آور خانوادگی وجود

نداشت. این نتایج با تحقیقات کولینز^۱ و همکاران (۱۹۹۲) مبنی بر یکسان بودن عوامل نگران گشته در زنان و مردان نابارور مطابقت دارد، آنها معتقدند، ناباروری بر روی زنان و مردان اثرات روانی عظیمی را ایجاد می‌کند، هر دو جنس فرزند را گانون اصلی زندگی می‌دانند. شدت واکنش هیجانی آنها یکسان بوده است، اما استراتژی آنها در مواجهه با عقیمی متفاوت است. برای زنان، ناباروری با اختلال در عملکرد اجتماعی و ارتباط با اقوام و بستان همراه است. اینگونه زنان از خانواده‌ها و دوستان بچه‌دار خود دوری می‌کنند. آنان اغلب نسبت به مسئله ناباروری احساس گناه می‌کنند برای مردان، ناباروری همراه با عدم ارضای حس پدری و ایفای نقش بعنوان شوهر می‌باشد. ناباروری برای مرد با ناماگدی، احساس جنسی ناگافی و صدمه روحی همراه است.

برای دستیابی به هدف سوم " تعیین مقایسه عوامل اضطراب ور اجتماعی - اقتصادی در جامعه مورد پژوهش " براسان جداول ملاحظه شد، بین زنان و مردان نابارور در مورد عوامل اضطراب آور در زمینه اجتماعی - اقتصادی اختلاف معنیدار نیست و بعبارتی بین جنس و عوامل اضطراب آور اجتماعی - اقتصادی در جامعه مورد پژوهش ارتباط وجود ندارد. این نتیجه موافق با نتایج تحقیقات آبی^۲ و همکاران (۱۹۹۲) می‌باشد. آنها اظهار می‌دارند، برای هر دو زوج نابارور،

1- Colins

2- Abey

نکرانی و فشار روانی یکسان است و ارتباط مستقیمی با میزان حساسیت اجتماعی، تعداد آزمایشات و معالجات و بهای معالجات دارد.

برای دستیابی به هدف چهارم "تعیین ارتباط بین مشخصات فردی و عوامل اضطراب آور خانوادگی در جامعه مورد پژوهش، برآسان جداول ملاحظه شد. تنها بین عوامل اضطراب آور خانوادگی و طول مدت ازدواج در گروه مردان اختلاف وجود دارد و در بقیه موارد اختلاف معنیدار نمیباشد. در تحقیقات ابی و همکاران (۱۹۹۲) نیز مشخص گردیده که برخلاف استخراج، میزان اضطراب در ناباروران با مشخصات فردی همانند سن، طول مدت ازدواج، شغل، تحصیلات بستگی نداشته است و همچنین با حذف عوامل فردی، مقایسهای بین زنان و مردان نابارور بعمل آمد که اختلاف معنیدار نبوده است.

برای دستیابی به هدف پنجم "تعیین ارتباط بین مشخصات فردی و عوامل اضطراب آور اجتماعی — اقتصادی جامعه مورد پژوهش" برآسان جداول ملاحظه شد، که بین دو عامل فوق اختلاف معنیدار نبوده و با حذف عوامل فردی مقایسهای بین زنان و مردان انجام شد و مشخص گردید، با حذف عوامل سن و طول مدت ازدواج بین زنان و مردان اختلاف معنیدار نمیباشد.

برای دستیابی به هدف گلی پژوهش " تعیین مقایسه عوامل اضطراب آور زنان و مردان نابارور از دیدگاه خودشان در مراجعت به مراکز نازاکی شهرتهران " برآسان جداول وضعیت پاسخگویی زنان و مردان نابارور به سوالات عوامل اضطراب آور تسمیین و مقایسه گردید. بین زنان و مردان نابارور در مورد قضاوت همسر درمورد ناباروری بعنوان یک نقش (زنان ۳۶ درصد و مردان ۲۸

درصد)، اختلاف معنیدار وجود نداشت. در مطالعاتی که توسط یومی^۱ (۱۹۸۷) بعمل آمد، مشخص تردید که زنان نابارور همواره نسبت به خود احساس سرزنش داشته و فکرمندی‌گردند که برای همسرانشان یک زن کامل نمی‌باشد.

اختلاف معنیدار بین زنان و مردان در ارتباط با اضطراب ناشی از ایجاد اختلاف در رابطه با همسر (زنان ۳۵ درصد، مردان ۲۲ درصد)، اختلال در روابط جنسی (زنان ۲۲ درصد، مردان ۲۴ درصد)، خشم همسر نسبت به فرد نابارور (زنان ۲۶ درصد، مردان ۱۳ درصد)، سوالات مگر اقوام (زنان ۲۶ درصد، مردان ۷۴ درصد)، دخالت‌های نابجای اقوام در امور زندگی (زنان ۴۸ درصد، مردان ۳۸ درصد)، قضاوت اقوام در مورد کشاورزی و فرد نابارور (زنان ۳۸ درصد، مردان ۳۶ درصد)، همراهی و هم‌لی نکردن خانواده در مشکلات (زنان ۳۰ درصد، مردان ۴۰ درصد)، وجود نداشته است. در مطالعات فریمن^۲ (۱۹۸۱) نیز مشاهده شد که در ۷۴/۶ درصد زنان نابارور تغییراتی در ارتباط با همسرانشان و در ۴۹/۲ درصد نیز تغییراتی در اعمال جنسی داشته‌اند. نتایج تحقیقات هرزل^۳ (۱۹۸۴) نیز مؤید آن است که زنان و مردان نابارور دچار فشارهای عاطفی شدیدی بوده و نسبت به خود، همسر و دیگران احساس خشم داشتند. اکثر احساس تناه می‌گشتند و دچار انتزواطلبی از دیگر افراد جتمع می‌باشند.

1- Yumei.

2- Freeman.

3- Herz

اختلاف بین زنان و مردان نابارور در عوامل اضطراب آور ترس از دست دادن زندگی مشترک (زنان ۵۸ درصد، مردان ۳۶ درصد) معنی‌دار بوده و زنان بیشتر از مردان دچار اضطراب ناشی از جدایی و طلاق بوده‌اند. در تأثیر این مطلب صرام (۱۳۶۹) مینویسد، حامله نشدن زن باعث تمیتیها و شماتتها از طرف اطرافیان می‌شود. در نهایت این نگرانی وجود داشته که بجهدار نشدن زن دلیل کافی برای طلاق و جدایی است.

نتایج بدست آمده در مورد عوامل اضطراب آور اجتماعی - اقتصادی عبارتند از: اختلال در روابط با دوستان (زنان ۴۸ درصد، مردان ۳۶ درصد)، اهمیت ندادن اطرافیان به فرد نابارور (زنان ۳۲ درصد، مردان ۳۶ درصد)، اختلال در روابط با دوستان و اقوام بجهدار (زنان ۶۶ درصد، مردان ۶۰ درصد)، عدم توضیح در مورد آزمایشات از طرف کارگنان درمانی (زنان ۴۲ درصد، مردان ۴۶ درصد)، از دست دادن شغل خود یا همسر (زنان ۴۲ درصد، مردان ۴۶ درصد)، انجام اضافه‌کاری خود یا همسر (زنان ۶۶ درصد، مردان ۵۶ درصد)، مخارج سنگین درمانی (زنان ۸۲ درصد، مردان ۷۲ درصد) که همگی نشانگر این مطلب است که اختلاف معنی‌دار میان دو گروه وجود نداشته است و در مورد عامل اضطراب آور چگونگی انجام آزمایشات درمانی (زنان ۶۶ درصد، مردان ۴۶ درصد) اختلاف بین دو گروه معنی‌دار بوده است. بطور کلی با توجه به جداول این پژوهش ملاحظه گردید که عوامل اضطراب آور زنان و مردان جامعه مورد مطالعه در زمینه خانوادگی و اجتماعی - اقتصادی یکسان می‌باشد و تفاوت چندانی بین آنها مشاهده نمی‌شود. قابل ذکر است که این پژوهش تنها در ۱۰۰ نفر از مراجعین، مراغز درمانی

نایابی شهر تهران انجام گرفته و یافته‌های آن را نمی‌توان به کل جامعه ناباروران تعمیم داد.

گاربردهای احتمالی پژوهش:

نتایج حاصل از این پژوهش در موارد زیر ممی‌تواند مورد استفاده قرار گیرد:

- دست‌اندرگاران بهداشتی جامعه با استفاده از یافته‌های این تحقیق ممی‌توانند در فمن مورديابی در سطوح جامعه اطلاعات لازم در زمینه شناخت مشخصات افرادی که بعلت ناباروری در معرض مشکلات روانی، خانوادگی و اجتماعی قرار ممی‌گیرند، در دسترس واحدهای بهداشتی - درمانی قرار دهد و با مشاوره و راهنمایی خانواده و آموزش بهداشت زمینه را جهت ایجاد فرآیند تغییر رفتار مناسب آنان مهیا نموده و از بروز عوارض ناشی از تعصبات سنتی و اجتماعی جلوگیری نمایند.

- مطالعه این پژوهش فرمتی مناسب جهت جلب توجه مسئولین مراکز ناباروری بر لزوم بگارگیری روانشناسان در مراکز ناباروری یعنوان مشاور حمایت گشته در حل مشکلات روحی و روانی ناباروان می‌باشد.

- با توجه به سیاست گلی دولت در جهت تقویت طرح تنظیم خانواده، که تنها محدود به گنترل موالید نمی‌باشد، بلکه هدف متعادل گردن ابعاد خانواده‌ها است، پژوهشگر امید دارد که بخشی از امکانات و هزینه‌هایی که در جهت اجرای این طرح تخصیص داده می‌شود برای تأسیس و تجهیز این مراکز اختصاص یابد تا با ارائه خدمات مؤثر در این زمینه، ضمن مقابله با عوارض و پیامدهایی که ناباروری در این افراد

نامید ایجاد می‌نماید، با تکنیکهای مدرن و موجود، کمک و راهنمایی جهت رفع مشکلات این کروه در ایجاد خانواده‌ای سالم باشد.

- در بعدی وسیعتر امید است این پژوهش و پژوهش‌های بعدی سرآغازی سازنده در انجام مطالعات آتی باشد.

جدول شماره ۱- توزیع سن زنان موریژوهش بر حسب طول مدت ازدواج

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰

جدول شماره ۳— توزیع سن مردان موردهوش بر حسب طول مدت ازدواج

۱۰	جمع	۱	۲۳	۳	۴۷	۵	۶۰	۷	۸۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹					
۱۱																																													
۱۲																																													
۱۳																																													
۱۴																																													
۱۵																																													
۱۶																																													
۱۷																																													
۱۸																																													
۱۹																																													
۲۰																																													
۲۱																																													
۲۲																																													
۲۳																																													
۲۴																																													
۲۵																																													
۲۶																																													
۲۷																																													
۲۸																																													
۲۹																																													
۳۰																																													
۳۱																																													
۳۲																																													
۳۳																																													
۳۴																																													
۳۵																																													
۳۶																																													
۳۷																																													
۳۸																																													
۳۹																																													